

СТРУКТУРА ІДЕОКОНЦЕПТУ «КОХАННЯ» У ТВОРІ А. ГАВАЛЬДИ «JE L'AIMAIS»

Кокнова Тетяна,

д.п.н., професор кафедри романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Овчарова Людмила

Викладач кафедри романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Як зазначалося раніше, одним з етапів адекватної інтерпретації субтекстів персонаж є виділення в їх структурі специфічних смислових одиниць, тобто концептів. Субтекст персонажу має достатній потенціал для моделювання функціональної мовленнєвої особистості, яка розуміється як зображена в художньому творі мовленнєва особистість літературного героя. Концепти, відбиті в полісуб'єктному оповідальному плані (в субтекстах), називаються ідіоконцептами. Ідіоконцепт – це різновид текстового концепту, що створюється на основі вербалізованих в персонажем субтекстах ознак, які потрапили в фокус уваги суб'єкта мовлення. Експлікація ідіоконцептів дозволяє читачеві адекватно сприйняти ту чи іншу мовленнєву особистість. У полісуб'єктному наративі показники ідіоконцептів - це різні за ступенем складності своєї структури елементи субтекстів, а також самі субтексти персонажів, при цьому і перші, і другі мають об'єктивне або суб'єктивне семантичне ускладнення.

Оскільки концепт – це категорія свідомості, то дослідження ідіоконцептів на рівні полісуб'єктного оповідного плану дозволяє провести первинну атрибуцію мовленнєвих особистостей, оскільки відбувається своєрідне «картографування» свідомості дійових осіб. Подібне дослідження полягає в аналізі сукупності субтекстів персонажів, що відносяться до мовленнєвої сфери конкретного літературного героя. Вивчення ідіоконцептів як елементів концептуальної системи художнього тексту, взятого в своїй цілісності, дає можливість більш ґрунтовно описати особистісні прикмети того чи іншого суб'єкта, розкрити структуру образу персонажа, яка детермінує функцію літературного героя у творі.

Кількісний підрахунок використання компонентів концепту «КОХАННЯ» в тексті роману «Je l'aimais» показав, що частотність використання лексем ідіоконцепту «КОХАННЯ / AMOUR» у романі «Je l'aimais» становить 142 одиниці, з них: ядерних лексем 49, лексем ближньої периферії 23, лексем дальньої периферії 25, а також образної лексики у вигляді фразеологічних одиниць у кількості 5 лексем, фізіологічних проявів кохання у кількості 5 одиниць та типових дій у кількості 8 лексем.

Структуру ядра (35%) становлять дієслова, абстрактні іменники, одухотворені іменники, прикметники, прислівники. Розглянемо кожну частину мови окремо: 6 дієслів у кількості 21 лексеми, а саме дієслова *adorer* (6), *aimer*

(5), *tomber amoureux* (5), *être amoureux* (3), *s'attacher* (1), *s'affoler* (1). Процентне відношення до загальної кількості ядерних дієслівних лексем у романі становить 15%; 2 абстрактні іменники у вигляді 4 лексем, які є лексемами *amour* (1) та *penchant* (1). У процентному відношенні це становить 3%; 4 одухотворені іменники у кількості 10 лексем. Сюди входять *ami,-e* (6), *amoureux,-se* (2), *maîtresse* (1), *chérie* (1), що у процентному відношенні становить 7%; 5 прикметників у вигляді 6 лексем, а саме *amoureux,-se* (2), *affectueux,-se* (1), *bien aimé,-e* (1), *cher, chère* (1), *tendre* (1), що у процентному відношенні становить 4%; 2 прислівники у кількості 8 лексем, які є лексемами *tendrement* (4), *doucement* (4), що у процентному відношенні становить 6%.

Ближню периферію першого підрівня ідеоконцепту «КОХАННЯ» у романі «*Je l'aimais*» (17%) становлять дієслова, абстрактні іменники, одухотворені іменники, прикметники: 3 дієслова у кількості 15 лексем. Сюди входять *s'embrasser* (10), *se toucher* (4), *repousser* (1), що у процентному відношенні становить 11%; 2 абстрактні іменники у вигляді 2 лексем, а саме *flirt* (1), *sentiment* (1), що у процентному відношенні становить 1%; одухотворений іменник у вигляді лексеми *ami,-e* (1), що у процентному відношенні становить 1%; 3 прикметники у вигляді 5 лексем, які є лексемами *énamouré* (1), *sentimentale* (1), *aimable* (3), що у процентному відношенні становить 4%.

Ближню периферію другого підрівня ідеоконцепту «КОХАННЯ» (21%) становлять дієслова, абстрактні іменники, одухотворені іменники, прикметники: 3 дієслова у вигляді 9 лексем, а саме *sentir* (4), *plaire* (3), *goûter* (2), що у процентному відношенні становить 6%; 3 абстрактні іменники у вигляді 11 лексем. Сюди входять *sens* (6), *goût* (4), *désir* (1), що у процентному відношенні становить 8%; одухотворений іменник *fou* у вигляді 2 лексем, що у процентному відношенні становить 1%; 3 прикметники у вигляді 9 лексем, а саме *fou* (6), *intrigué* (2), *caressant* (1), що у процентному відношенні становить 6%.

Дальню периферію ідеоконцепту «КОХАННЯ» у романі «*Je l'aimais*» (27%) становлять дієслова, абстрактні іменники, образна лексика: дієслово у вигляді лексеми *chouchouter* (1), що у процентному відношенні становить 1%; 10 абстрактних іменників у вигляді 24 лексем, які є лексемами *cœur* (8), *grâce* (5), *passion* (3), *caprice* (2), *chaleur* (1), *tendance* (1), *aventure* (1), *mouvement* (1), *relation* (1), *penchant* (1), що у процентному відношенні становить 17%; образна лексика виражена фразеологічними одиницями (5), 5 фізіологічними проявами (*sourire* (3), *rire* (1), *rougir* (1)) та типовими діями (8), що у процентному відношенні становить 9%.

Частотність використання лексем ідіоконцепта «КОХАННЯ» ми також можемо побачити у діаграмі:

Рис.1. Частотність використання лексем ідіоконцепта "КОХАННЯ"

З усього сказаного випливає, що вербалізований в романі «Je l'aimais» Анни Гавальди ідіоконцепт «КОХАННЯ» шляхом використання цілого спектру семантико-граматичних засобів сприяє втіленню текстової категорії кохання в її суперечності, що в цілому дозволяє втілити ідейний задум автора як творчої мовленнєвої особистості.

Література:

1. Gavalda, Anna, Je l'aimais. Paris: Le dilettante, 2002, 157 pp.